

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİNİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ TUTUMUNA ETKİSİ (Malatya İli Örneği)¹

THE EFFECT OF PEDAGOGICAL FORMATION EDUCATION ON THE PROFESSIONAL ATTITUDES OF TEACHERS
(CASE OF MALATYA PROVINCE)

Dilek KIRNIK² – Ezlam SUSAM³- Ramazan ÖZBEK⁴

Öz

Eğitime yönelik yapılan güncel yaklaşımlar öğretmenlik mesleğinin gelişmesini sağlamıştır. Artık toplumda öğretmenlik mesleği her üniversite mezunu birey tarafından yapılabilecek bir meslek olarak görülmemektedir. Çünkü bir toplumu geliştiren temel unsurlardan biri eğitim; eğitimin temel unsurlarından biri olan öğretmenlik uzmanlık gerektiren bir meslektir. Bu sebeple farklı branşlarda lisans eğitimi almış ancak öğretmen olmak isteyen kişilere pedagojik formasyon eğitimi verilmektedir. Toplumun çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmasını sağlayan öğretmenlerin kanunlarla belirlenen “genel kültür, özel alan bilgisi ve pedagojik formasyona sahip olmak” gibi niteliklerin yanında mesleğe yönelik tutumlarını belirlemek önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir. Çalışmada betimsel yöntem kapsamında tarama metodu kullanılmıştır. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimine katılan öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği ön test ve son test olarak uygulanmıştır. Araştırmada Çetin (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Öğrencilerin anket formuna vermiş oldukları cevaplar puanlandırıldıktan sonra, bu veriler istatistik programına aktarılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda ölçeğin sevgi boyutunda son test, değer boyutunda ön test lehine farklılık bulunmuştur. Ölçeğin uyum boyutunda ise bir farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar sözcükler: Pedagojik formasyon, öğretmenlik mesleği, mesleki tutum

Abstract

Current approaches to education have enabled the development of teaching profession. Now the teaching profession is not seen as a profession that can be done by every university graduate person. Because one of the basic elements that develop a society is education; teaching, which is one of the basic elements of education, is a profession that requires specialization. For this reason, pedagogical formation training is given to people who have undergraduate education in different branches but who want to be a teacher. It is considered important to determine the attitudes of the teachers towards the profession as well as the qualities such as “general culture, special field knowledge and having pedagogical formation” which ensures that the society reach the level of civilization and which were determined by the laws. The aim of this study was to determine the attitudes of the preservice teachers who received pedagogical formation training towards the teaching profession. In the study, survey method was used within the scope of descriptive method. The scale of attitude towards teaching profession was applied as pre-test and post-test for the pre-service teachers who participated in Inonu University pedagogical formation education in 2017-2018 academic year. “Attitude Scale for Teaching Profession” developed by Çetin (2006) was used in the research. After the answers of the students in the questionnaire were scored, these data were transferred to the statistics program and were analysed. As a result of the research, it was observed that there was a difference in favour of post-test in the love dimension of the scale and a difference in favour of pre-test in the value dimension. There was no difference in the adaptation dimension of the scale.

Keywords: Pedagogical formation, teaching profession, professional attitudes

¹Bu çalışma, 9. Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresinde sunulan araştırmanın genişletilmiş halidir.

² Öğretmen, MEB, dlkrnk@gmail.com, ORCID ID: 0000 0002 7261 7254.

³ Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, Malatya, Türkiye, ezlam.susam@inonu.edu.tr, ORCID ID:0000 0002 8942 7590.

⁴ Doç. Dr., İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Dalı, Malatya, Türkiye, ramazan.ozbek@inonu.edu.tr, ORCID ID:0000 0002 6228 1624.

GİRİŞ

Eğitim tarihi incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin hep önemsendiği görülmektedir. Öğretmenlerin nitelikleri, yeterlilikleri ya da mesleğe bakış açıları sürekli araştırılmış ve o günün şartlarına göre belli kriterler belirlenmiştir. Aydın'a (2009, 206) göre tarih boyunca her zaman değerli olarak görülen öğretmenlik mesleğine önemli görev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Öğretmenler ise kendilerinden beklenen bu zor görev ve sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmışlardır. Öğretmenlik mesleğinin özel bir uzmanlık eğitimi gerektirmesi ve sanatsal yönü olmasından dolayı mesleğe yönelik çeşitli bilimsel toplantı ve çalışmalar yapılarak etkili çözümler aranmaktadır.

Kiraz ve Dursun'a (2015, 1009) göre Türkiye'de öğretmen yetiştirme konusu tutarlı bir öğretmen yetiştirme politikasının olmayışından dolayı çok tartışılmıştır. Bu anlamda eğitim sistemimizde farklı öğretmen yetiştirme modelleri uygulamaya konmuştur. Bu modellerden biri olan pedagojik formasyon programları bazen sistemden kaldırılmış kimi zaman da yeniden uygulamaya konmuştur. Demirtaş ve Kırbaç'a göre (2016) öğretmen yetiştirmede belirli dönemlerde yedek subay öğretmenlik (1960- ....), vekil öğretmenlik (1961- ....), öğretmenlik formasyonu (1970-....), mektupla öğretmen yetiştirme (1974), hızlandırılmış programda öğretmen yetiştirme (1975-1980) gibi farklı içerik ve uygulama şekli olan uygulamalara başvurulmuştur.

Dündar ve Karaca'ya (2013) göre öğretmenlik sertifika programları konusunda ortaöğretim alan öğretmenliği için tezsiz yüksek lisans programları uygulamaya konmuş, bu programlar eğitim fakültesi öğrencileri için 3,5+1,5 yıl, fen edebiyat fakültesi mezunları için 4+1,5 yıl olmak üzere iki şekilde yürütülmüş daha sonra programlar kapatılmıştır. YÖK genel kurulu 2010 yılında aldığı karar ile tezsiz yüksek lisans programlarını kaldırarak yerine tekrar pedagojik formasyon eğitimi getirmiştir. Eğitim fakültesinden mezun olan öğrenciler ile fen edebiyat fakültesi mezunu olup pedagojik formasyonu başarı ile tamamlayan öğrenciler, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen esaslara uygun olarak öğretmenlik için başvuruda bulunabilmektedirler. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 20 Şubat 2014 tarihli ve 9 sayılı kararı ile pedagojik formasyon kriterleri belirlenmiş ve yükseköğretim kurumlarında açılan Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programına ilişkin Usul ve Esasları düzenlenmiştir (YÖK, 2014).

Farklı fakülteden mezun olup pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen olanlar ile eğitim fakültesinden mezun olarak öğretmen olanlar arasında herhangi bir farklılık olmaksızın mevcut sistemde olan öğretmen olan herkes öğrencilerin eğitiminden eşit olarak sorumludur. Bu nedenle sistemde önemli bir rolü olan öğretmenlerin taşıması gereken özellikler vardır. Bilir'e (2011, 228) göre eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenlerin temel özelliklere sahip olması gerekir. Mesleğe başlangıç sürecinde değerlendirilen birinci alandaki ölçütler kişinin mesleğe yatkınlığı, öğretmenliğin gerektirdiği örnek olma, model olma nitelikleri ile insancıl, sevecen olma niteliklerini içeren kişisel özelliklerdir. Meslek öncesinde kazanılan ve mesleği icra ederken geliştirilen ikinci alandaki ölçütler ise genel kültür, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisinin oluşturduğu mesleki özelliklerdir.

Eraslan ve Çakıcı'ya (2011, 429) göre mesleğine yönelik olumlu tutum geliştiren öğretmenler alan bilgisini sürekli geliştiren, sabırlı, farklılıklara saygılı, eleştiriye açık, öğrencilere karşı güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş, dost, güler yüzlü, hoşgörülü, sevecen, öğrencileri ve velileri etkileyebilen, öğrencilerini üst düzey düşünmeye yönlendirebilen, öğrencilerini hayata ve bir üst öğrenime hazırlayan önemli kişilerdir. Bu nedenle öğretmenlerin alan bilgisi, mesleki gelişimi yanında mesleğe karşı geliştirdiği tutum da çok önemlidir.

Günümüze baktığımızda eğitim ortamlarımıza teknolojik araçların girmesiyle öğretmenlik mesleğine yönelik algının değişeceği düşünülse de öğretmenlik mesleğinin önemi her zaman artmıştır. Sadece öğretmenlerden beklenen nitelikler güncellenmiş, teknolojik okuryazarlık düzeyinin artması hedeflenmiştir. Ancak geçmişte de günümüzde de değişmeyen durumlardan biri öğretmenin mesleğine yönelik tutumudur. Bu açıdan zaman değişse de öğretmenlerin mesleklerini sevmeleri, değerli görmeleri ve özverili çalışmaları artarak devam etmiştir.

Eğitim fakülteleri öğretmen olmak isteyen her öğrencisine dört yıl boyunca ileri düzeyde öğretmenlik bilgisini verirken çeşitli uygulamalarla öğrencilerinde mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirmeyi hedeflemektedir. Ancak farklı lisans bölümlerinden mezun olmuş öğretmen olmak isteyen bireylere yönelik verilen pedagojik formasyon eğitim sonrası öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin tutumları üzerindeki etkisini belirlemek önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir. Bu genel amaç kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında ön test ve son test sonuçlarına göre;

- Sevgi boyutunda
- Değer boyutunda
- Uyum boyutunda anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada tek gruplu ön test son test kullanılmıştır. Tek gruplu ön test son test modeline uygun hazırlanan araştırmalar sadece bir gruba yönelik verilerin toplandığı ve bulguların yorumlandığı deneysel bir araştırma türüdür (Büyüköztürk, 2009, 207). Tablo 1’de de görüldüğü gibi belirlenen çalışma grubuna Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ön test uygulanmıştır. Çalışma grubuna 14 haftalık süren eğitim sonrası aynı ölçek son test olarak uygulanmıştır. Ölçeğin boyutlarına göre ön test ve son test arasındaki anlamlı farklılık durumları incelenmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Uygulama Adımları

Uygulama Süreci	Ön test	Uygulama	Son test
	Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği	14 haftalık pedagojik formasyon eğitim programının uygulanması	Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği

Evren ve Örneklem

Araştırmada İnönü Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitim Biriminde 2018-2019 eğitim öğretim yılı bahar döneminde eğitim alan öğrenciler araştırma örnekleme olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ön testine 637 öğrenci, son testine 475 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler, eğitimin son haftalarında devamsızlık yaptıkları için son testte öğrenci sayısında azalma görülmüştür.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Durumu

Cinsiyet	Ön test	Son test
Kadın	456	374
Erkek	181	101
Toplam	637	475

Tablo 2 verilerine bağlı olarak araştırma grubu ön teste 456 kadın, 181 erkek olmak üzere 637 kişiden oluşmaktadır. Son testte ise 374 kadın, 101 erkek olmak üzere toplam 475 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 3. Çalışma Grubunun Mezuniyet Alanı Değişkenine Göre Durumu

Mezuniyet Alanı	Ön test	Son test
Fen Edebiyat Fakültesi	288	262
İlahiyat Fakültesi	155	107
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	74	51
Sağlık Bilimleri Fakültesi	41	21
BESYO	26	11
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	20	10
Mühendislik Fakültesi	18	9
Diğer	15	4
Toplam	637	475

Tablo 3'te çalışma grubunun mezuniyet alanı verilmiştir. Ön teste katılan pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının 288'i Fen Edebiyat Fakültesi mezunu, 155'i İlahiyat Fakültesi mezunu, 74'ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu, 41'i Sağlık Bilimleri Fakültesi mezunu, 26'sı BESYO mezunu, 20'si Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi mezunu, 18'i Mühendislik Fakültesi mezunu ve 15'i diğer fakülte (İletişim, Ziraat, İnsani ve Sosyal Bilimler, Açıköğretim Fakültesi) mezunlarıdır.

Son teste katılan pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının 262'si Fen Edebiyat Fakültesi mezunu, 107'si İlahiyat Fakültesi mezunu, 51'i İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi mezunu, 21'i Sağlık Bilimleri Fakültesi mezunu, 11'i BESYO mezunu, 10'u Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi mezunu, 9'u Mühendislik Fakültesi mezunu ve 4'ü diğer fakülte (İletişim, Ziraat, İnsani ve Sosyal Bilimler, Açıköğretim Fakültesi) mezunlarıdır.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması ve Uygulanması

Araştırmada Çetin (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçek "sevgi", "değer" ve "uyum" olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçek pedagojik formasyon eğitim öncesinde ön test olarak, eğitim sonrasında son test olarak uygulanmıştır.

Tablo 4. Ölçeğin Ön test ve Son test durumlarına İlişkin Güvenirlik Katsayıları

	Cronbach's Alpha Değeri
Ön test	.94
Son test	.95

Tablo 4 verilerine göre ölçeğin ön test için iç tutarlık katsayısı Cronbach α =.94, son test için iç tutarlık katsayısı Cronbach α =.95 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere bakıldığında ölçeğin iç tutarlılığı yüksektir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler 35 maddeden oluşan ölçekte “Kesinlikle katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinden birini belirtilerek kendi görüşlerini ifade etmişlerdir.

Verilerin Analizi

Tablo 5. Kolmogorov-Smirnov Testi Sonuçları

Değerler	Sevgi boyutu ön test puanı	Değer boyutu ön test puanı	Uyum boyutu ön test puanı	Sevgi boyutu son test puanı	Değer boyutu son test puanı	Uyum boyutu son test puanı	
N	637	637	637	475	475	475	
Parametreler	x	3,97	4,44	3,94	3,91	4,38	3,85
	ss	0,66	0,53	0,83	0,71	0,58	0,86
K-Smirnov Z	1,96	3,72	2,70	1,50	3,19	2,42	
p	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	

651

Tablo 5’te öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinden elde edilen puanların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi yapılmıştır. Ölçeğin her boyutlarında ön test ve son test sonuçlarında $p < 0,05$ olduğu için verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş ve non parametrik testlere göre analiz edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 6. Mesleki Tutum Ölçeğinin Sevgi Boyutunda Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi

Puan	Sıralar	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	Z	p
Sevgi Boyutunda Ön Test ve Son Test Puanları	Negatif Sıra	262	231,02	60527,50	-2,192	0,02
	Pozitif Sıra	203	235,55	47817,50		
	Eşit	10	-	-		

Tablo 6’da görüldüğü gibi pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin sevgi boyutundan aldıkları ön test ve son test

puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Non-Parametrik Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda sıralama ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak $p < .05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Söz konusu farklılık son test lehine gerçekleşmiştir. Tablo verilerine göre öğretmen adaylarına yönelik yapılan pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik sevgi anlayışında artma olmuştur.

Tablo 7. Mesleki Tutum Ölçeğinin Değer Boyutunda Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi

Puan	Sıralar	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	Z	p
Değer Boyutunda Ön Test ve Son Test Puanları	Negatif Sıra	227	225,88	51275,50		
	Pozitif Sıra	201	201,64	40530,50	-2,101	0,03
	Eşit	47	-	-		

Tablo 7’de görüldüğü gibi pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin değer boyutundan aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Non-Parametrik Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda sıralama ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak $p < .05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Söz konusu farklılık ön test lehine gerçekleşmiştir. Tablo verilerine göre öğretmen adaylarına yönelik yapılan pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik değer anlayışında azalma gözlenmiştir.

Tablo 8. Mesleki Tutum Ölçeğinin Uyum Boyutunda Ön Test Son Test Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi

Puan	Sıralar	N	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	Z	p
Uyum Boyutunda Ön Test ve Son Test Puanları	Negatif Sıra	233	227,77	53070,00		
	Pozitif Sıra	206	211,21	43510,00	-1,800	0,07
	Eşit	36	-	-		

Tablo 8’de görüldüğü gibi pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin uyum boyutundan aldıkları ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmek için yapılan Non-Parametrik Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda sıralama ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak $p < .05$ düzeyinde anlamlı bulunmamıştır ($0,072 > 0,05$).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik sevgi anlayışında artma olduğu tespit

edilmiştir. Alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde Durmuşçelebi, Yıldız ve Saygı (2017) araştırma verilerinin çözümlenmesi sonucunda, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini sevme boyutuna ilişkin olarak yeterli düzeyde puan aldıklarını ve öğretmen adaylarının mesleklerini sevdiklerini bulmuştur. Bahadır ve Tuncer (2017) öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin cinsiyete göre karşılaştırılmasını yapmıştır. Ölçeğin Sevgi, Değer, Uyum alt boyutları ve tamamı açısından kadın öğretmen adayları lehine anlamı düzeyde görüş farkı belirlenmiştir. Etki büyüklükleri açısından bir değerlendirme yapıldığında ise öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin sevgi alt boyutu ile ölçeğin tamamı açısından cinsiyetin güçlü düzeyde, değer ve uyum alt boyutları açısından cinsiyetin orta düzeyde bir etkisinin olduğu görülmüştür. Özkan (2012) yaptığı araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilgi duyduklarını, bu mesleği sevdiklerini, mesleki bağlılıklarının üst düzeyde olduğunu, mesleğin toplumsal saygınlığı ve meslek sorumluluğu ile tutum puanlarının olumlu olduğunu, pedagojik formasyon kursundaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yüksek düzeyde ilgi duyduklarını ve öğretmenlik mesleğini sevdiklerini tespit etmiştir. Sezer, Pınar ve Yıldırım (2010) araştırmalarında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının oldukça yüksek olduğunu, bu yüksek değer tutumun sevgi, değer ve uyum alt boyutları için de geçerli olduğunu tespit etmişlerdir. Öğretmen adaylarının mesleğini yaparken verimliliklerinin olması için tutum puanlarının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Doğan ve Çoban (2009) yaptığı araştırmada mezun olacakları alanın kendilerine iş sağlayacağını ve yaşamlarını sürdürmek için gerekli maddi desteği temin edeceğini düşünen eğitim fakültesi son sınıf öğrencileri mesleklerini sevmekte ve olumlu tutum geliştirmekte olduğunu tespit etmiştir. Gürbüz ve Kışoğlu (2007) yaptıkları araştırmada öğretmenlik mesleğinin alt boyutlarına göre yapılan değerlendirmede, eğitim fakültesi öğrencileri ile fen-edebiyat fakültesi mezunları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, sevgi ve değer alt boyutunda eğitim fakültesi öğrencilerinin, uyum alt boyutunda ise fen-edebiyat fakültesi mezunlarının tutum puanı ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında alanda yapılan çalışmalara benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bu çalışmada öğretmen adaylarına yönelik yapılan pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik sevgi anlayışında artma olmuştur. Ölçeğin sevgi boyutunda yer alan maddeler incelendiğinde “Benim için en ideal meslek öğretmenliktir.”, “Bir ömür boyu öğretmenlik yapabilirim.”, “Öğretmenlik benim için bir tutkudur.” gibi ifadelerin olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında akademik personel tarafından verilen nitelikli eğitim sonrası mesleğin kapsam alanı detaylı anlatıldığından bu eğitimi alan öğretmen adaylarının “öğretmenlik kolay bir iştir” anlayışından uzaklaşarak mesleği yakından tanıdıkları için bu sonucun çıktığı düşünülmektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına verilen eğitim sonrasında değer boyutunda ön test lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde; Dalgıç, Doyran ve Vatanartıran (2012) yaptığı araştırmada pedagojik formasyon programını değerlendiren katılımcıların genelde programın önemini ve faydasını belirttiklerini, program kazanımları ile ilgili olarak öğrenciyi tanıma, metot bilgi ve becerisi, sınav hazırlama ve değerlendirme becerisi, sınıf yönetimi, sınıf içi iletişim ve materyal geliştirme alanlarında programın olumlu katkıları olduğu tespit etmişlerdir. Kiraz ve Dursun (2015) çalışmasında formasyon eğitiminden genel anlamda öğretmenlik mesleğine dair çok şey öğrenildiğini, öğretmenlik mesleği ve özellikle öğretmenin geçmişten günümüze gelen klasik olarak, “bir bilgi kaynağı” olarak tanımlandığını ve nitelikli öğretmeni de bu algı kapsamında “bilgili olan ve bu bilgisini iyi bir şekilde öğrencisine aktaran ve öğrencisini seven kişi” olarak tanımladıklarını belirtmiştir. Taneri (2016) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının derslerin içeriğini yararlı bulduklarını, çalışma grubunda pedagojik formasyon eğitiminin gerekliliğine dair farkındalık gelişimi sağlandığını bulmuştur.

Alandaki çalışmaların aksine bu çalışmada öğretmen adaylarına yönelik yapılan pedagojik formasyon eğitimi sonrasında öğretmen adaylarının mesleğe yönelik değer anlayışında azalma gözlenmiştir. Ölçeğin değer boyutundaki maddelere bakıldığında “Öğretmenlik özveri isteyen bir meslektir.”, “Öğretmenlik vicdani boyutu önemli olan mesleklerin başında gelmektedir.” ve “Öğretmenlik çok sabır isteyen bir meslektir.” gibi temel değerlerin vurgulandığı ifadeler görülmektedir. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına verilen eğitim sonrasında öğretmenlik mesleğinin değerlerle yaşatılmasının önemli olduğu ancak tek başına yeterli olmadığı, mesleğin toplum kalkınmasındaki önemi düşünüldüğünde öğretmenlik yapmak için gerekli mesleki donanımın önemli görülmesinden dolayı bu sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına verilen eğitim sonrasında ölçeğin uyum boyutunda bir farklılık tespit edilmemiştir. Alandaki çalışmaya bakıldığında Tanyeri (2016) yaptığı çalışmada yıllardır dershanelerde öğretmenlik yapan bazı öğretmen adaylarının pedagojik formasyon sertifika eğitimine başlamadan önce pedagojik formasyon derslerinin içeriğinin faydasız ve gereksiz ayrıntılarla dolu, faydalı ama sıkıcı olacağını düşündüklerini tespit etmiştir. Ölçeğin uyum boyutunda yer alan maddeleri incelendiğinde “Derslerden ve öğretmenlerden bıktığım için öğretmenlik benim için yapacağım mesleklerin en sonuncusudur.”, “Öğretmenlik gibi çileli bir mesleğe başlamaktan çekiniyorum.”, “Sürekli bir sınıfta hapsolmek beni sinirlendirir.” gibi ifadelerin olduğu görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adayları öğretmen olmadan önce farklı sınıf düzeylerinde eğitim süreci içinde yer aldığı için uyum boyutunda belirtilen durumları öğrenci olarak yaşamıştır. Ayrıca çalışma grubunda yer alan bazı öğrencilerin özel eğitim kurumlarında öğretmen olarak çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle uyum boyutunda anlamlı farklılık çıkmadığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aydın, R. (2009). Türkiye’de öğretmen sorunları açısından milli eğitim şuraları’nın değerlendirilmesi (1980–2000). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 199-237.
- Bahadır, F. ve Tuncer, M.(2017). Öğretmen adaylarının bilimsel araştırma öz-yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları açısından değerlendirilmesi. *TurkishStudies*, 12(17), 55-72.
- Bilir, A. (2011). Türkiye’de öğretmen yetiştirmenin tarihsel evrimi ve istihdam politikaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44, 2, 223-246.
- Büyüköztürk, Ş.(2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenilirlik çalışması).*Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Dalgıç, G.,Doyran, F. ve Vatanartıran, S. (2012). Ücretli öğretmenlerin, katıldıkları pedagojik formasyon programına ilişkin deneyimleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (11): 39-54.
- Demirtaş, H. ve Kırbaç, M. (2016). Pedagojik formasyon sertifika programı öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimine ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 138-152.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.*Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.

- Durmuşçelebi, M., Yıldız, N. ve Saygı, E. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 8-32.
- Dündar, H. ve Karaca, E.T. (2013). Formasyon öğrencilerinin ‘Pedagojik Formasyon Programı’na ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.
- Eraslan, L ve Çakıcı, D.(2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Gürbüz, H. ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fenedebiyatve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71-83.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kartal, T. ve Afacan, Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- Kiraz, Z. ve Dursun, F. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1008-1028.
- Özkan, H. H., (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29- 48.
- Sezer, A., Pınar, A. ve Yıldırım, T. (2010). Coğrafya öğretmeni adaylarının bazı profil özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 43-69.
- Taneri, P.O. (2016). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyon sertifika programının niteliği hakkında görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 997-1014.
- YÖK Yönetmelik (2014), <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/IdariBirimler/egitim-ogretim-daire-bsk/pedagojik-formasyon-usul-ve-esaslar.aspx> Erişim Tarihi: 21.01.2019